

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2020
TOISEKSI LISÄTALOUSRARVIOKSI

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen toiseksi lisätalousarvioksi vuodelle 2020.

Helsingissä 9 päivänä huhtikuuta 2020

Pääministeri

SANNA MARIN

Valtiovarainministeri *Katri Kulmuni*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2020 *toiseksi* lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Koronavirusepidemia ja toimet sen leviämisen estämiseksi ovat laskeneet talousennusteita kaikkialla maailmassa. Suomen talouden ennakoitaan supistuvan 5,5 % v. 2020, kun kysyntä vientimarkkinoilla hyytyy rajusti ja viruksen leviämistä estävät sulkutoimet rajoittavat liikkumista ja liiketoimintaa Suomessa. Kaikki kysyntäerät supistuvat, voimakkaimmin vienti, yksityiset investoinnit ja yksityinen kulutus. Julkiset investoinnit ja kulutus kasvavat. Työllisyys heikkenee merkittävästi.

Ennuste on tehty sillä oletuksella, että taloudellista aktiviteettia rajoittavat toimenpiteet kestäisivät 3 kuukautta. Arviot koronaviruksen leviämistä estävien rajoitteiden kestosta muuttuvat päivittäin ja tekevät tilanteen arvioimisen poikkeuksellisen epävarmaksi.

Koronaviruksen vaikutuksen on ennusteessa oletettu hiipuvan ja talouden toipuvan vuoden 2020 loppupuolella nopeasti.

Tuloarviot

Koronavirusepidemian seurauksena yleinen taloudellinen aktiviteetti heikkenee tuntuvasti. Kuluvan vuoden BKT:n ennakoitaan supistuvan merkittävästi, mikä näkyy lähes kaikissa verolajeissa. Verotuloja alentaa yleisen taloudellisen tilanteen heikkenemisen lisäksi virusepidemian hillitsemiseen liittyvät toimenpiteet sekä tukitoimet, joilla verotuksellisin keinoin helpotetaan vaikeuksiin ajautuvien yritysten asemaa. Verotuksen osalta maksujärjestelyn ja maksunlykkäyksen ehtoja helpotetaan määrääjäksi samalla kun veroista perittävää viivästyskorkoa alennetaan seitsemästä neljään prosenttiin. Valtionverotuksessa järjestely koskee mm. yhteisöveroa, ansiotuloista perittäviä ennakoita, arvonlisäveroa sekä vakuutusmaksuveroa. Hallituksen esityksessä koskien lakia veronlisäyksestä ja viivekorosta järjestelyn arvioidaan lykkäävän valtion verotuloja kuluvalta vuodelta 766 milj. euroa ensi vuoteen.

Suhdanneherkän yhteisöveron ennakoitaan alenevan suhteellisesti voimakkaimmin. Yhteisöveron tuotto jää 1,4 mrd. euroa aiemmin budjetoitua pienemmäksi yritysten kannattavuuden heikentyessä tuntuvasti. Lomautukset ja työttömyyden nousu heijastuvat puolestaan ansio- ja pääomatuloveron tuottoon. Sen kertymän ennakoitaan jäävän noin 1,1 mrd. euroa aiemmin budjetoitua pienemmäksi.

Epävarmuuden lisääntyminen, rajoitustoimet ja kotitalouksien tulojen supistuminen heijastuvat kulutuskäyttäytymiseen, minkä myötä arvonlisäveron tuottoa ehdotetaan alennettavaksi noin 1,7 mrd. euroa. Tästä 571 milj. euroa selittyy verotulojen maksun lykkäämisellä ensi vuoteen asiasta annetun hallituksen esityksen mukaan. Kotitaloudet lykkäävät suurimpia hankintoja, mikä näkyy esim. autoveron tuotossa uusien henkilöautojen myynnin vähentyessä. Sama ilmiö näkyy myös varainsiirtoveron tuoton alenemisena asunto- ja kiinteistökaupan kehityksen myötä. Vallitsevassa tilanteessa ainoastaan perintö- ja lahjaveron tuottoarviota ehdotetaan korotettavaksi toteutuneesta kehityksestä saatujen tietojen perusteella.

Verotuloarviota ehdotetaan alennettavaksi lisätalousarviossa yhteensä 4,7 mrd. euroa.

Suomen Pankin tuloutusta viime vuodelta korotetaan 88 milj. euroa pankkivaltuuston (20.3.2020) päätöksen mukaisesti.

Omaisuustuloarviota ehdotetaan alennettavaksi 1,1 mrd. euroa. Vähennys aiheutuu siitä, että pörssikurssien voimakkaan laskun vuoksi vallitsevassa markkinatilanteessa osakemyynneistä ei ennakoita kertyvän tuloja.

Varsinaiset tulot (tulot pl. nettolainanotto) alenevat yhteensä n. 5,8 mrd. euroa.

Yritysten rahoitustilanteen tukeminen

Yritysten kehittämishankkeiden tukemiseen varattua myöntämisvaltuutta pk-yrityksille koronaviruksesta aiheutuvien vaikutusten hallintaan ja ehkäisemiseen myönnettäviin avustuksiin korotetaan 100 milj. euroa, minkä johdosta momentin määrärahararve kasvaa 75 milj. euroa v. 2020.

Business Finlandin avustusvaltuuksia korotetaan 100 milj. euroa kohdennettavaksi koronaviruksesta johtuvien tuotantoketjun häiriöiden korjaamiseen suunnattaviin toimenpiteisiin, mikä lisää määrärahararvetta 85 milj. euroa v. 2020.

Business Finlandin kautta myönnettävien tutkimus- ja innovaatiotoimintaan myönnettävien lainojen myöntämisvaltuutta ehdotetaan korotettavaksi 300 milj. eurolla. Korotuksesta 50 milj. euroa kohdentuu vieraan pääoman ehtoisen lainavaltuuden korotukseen kysyntää vastaavaksi ja 250 milj. euroa vieraan pääoman ehtoisen lainavaltuuden korotukseen koronaviruspandemian aiheuttaman markkinahäiriötilanteen korjaamiseksi v. 2020. Momentin määrärahararve kasvaa 150 milj. eurolla v. 2020.

Valtionavustuksen myöntämiseksi kunnille yksinyrittäjien tukemiseen ehdotetaan uutta 250 milj. euron määrärahaa. Tuen tarkoituksena on yksinyrittäjien maksuvalmiuden turvaaminen koronaviruksen aiheuttamassa heikentyneessä taloudellisessa tilanteessa.

Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle ehdotetaan 150 milj. euron pääomitusta uuden vakautusohjelman perustamiseen käytettäväksi koronavirustilanteen aiheuttamiin likviditeettiongelmiiin.

Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin ehdotetaan 20 milj. euron (noin 340 htv) lisäystä asiantuntijaresursseihin vastaamaan yritysten voimakkaasti lisääntyneiden yt-tilanteiden edellyttämiin neuvonta- ja palvelutarpeisiin sekä palvelukyvyyn ylläpitämiseen. Lisäksi TE-toimistojen toimintamenoihin ehdotetaan siirrettävän 1,5 milj. euroa maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisen momentilta (32.50.03) maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelujen vahvistamiseen. TE-toimistojen toimintamenoihin ehdotetaan myös 0,3 milj. euroa työvelvollisuusrekisterin tietojärjestelmästä aiheutuviin kustannuksiin.

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten toimintamenoihin ehdotetaan 7,5 milj. euron ja Business Finlandin toimintamenoihin 10 milj. euron kertaluonteista lisäystä yritystukihakemusten käsittelyyn.

Maaseudun yritystoimintaa harjoittaville yrityksille ehdotetaan 30 milj. euroa ja kalatalouden yritystoimintaa harjoittaville yrityksille 10 milj. euroa väliaikaisena tukena koronavirustilanteen kielteisten vaikutusten ehkäisemiseen ja hallittuun poikkeustilanteeseen sopeutumiseen.

Suomenlinnan hoitokunnalle ehdotetaan 0,7 milj. euron määrärahalisäystä koronavirustilanteesta aiheutuvien liike- ja työtilojen sekä juhlatilojen vuokratuottojen menetysten johdosta. Suomenlinnan hoitokunta voi tarvittaessa myöntää 100 prosentin vuokranalennuksen sen liike- ja työtiloissa toimiville, koronavirustilanteen takia hankalassa taloustilanteessa oleville yksityisille pienille yrityksille huhti-kesäkuulta 2020.

Kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön tukeminen

Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotetaan 40 milj. euron määrärahalisäystä koronavirustilanteesta aiheutuvien pääsylippu- ja muiden tulojen menetysten johdosta kulttuurin ja taiteen alalla. Lisäys mahdollistaa avustusten myöntämisen eri taiteenalojen toimijoille, yhteisöille ja toimialan ammattilaisille.

Museovirastolle ehdotetaan 0,6 milj. euron määrärahalisäystä koronavirustilanteesta aiheutuvien pääsylippu- ja muiden tulojen menetysten vuoksi.

Taiteen edistämiskeskukselle ehdotetaan 0,1 milj. euron määrärahalisäystä koronaviruksesta johtuvien vaikutusten vähentämiseen. Lisäys perustuu Pro Musica -säätiön lahjoitukseen, ja se mahdollistaa avustusten myöntämisen kulttuurin ja taiteen alan henkilöille ja toimijoille.

Koronaviruksesta aiheutuvien vaikutusten vähentämiseksi ehdotetaan 3 milj. euron määrärahalisäystä muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin.

Koronaviruksesta aiheutuvien vaikutusten vähentämiseksi liikunnan ja urheilun alalla ehdotetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle 19,6 milj. euron määrärahalisäystä. Lisäys mahdollistaa avustusten myöntämisen urheilu- ja seuratoiminnan sekä liikunnan koulutuskeskusten toiminnan turvaamiseksi.

Koronavirustilanteesta aiheutuvien tapahtuma- ja muiden tulojen menetyksen johdosta ehdotetaan 2,5 milj. euron määrärahalisäystä nuorisoalan järjestöille ja nuorisokeskuksille myönnettäviin avustuksiin. Nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön ehdotetaan 1,5 milj. euron lisämäärärahaa koronavirustilanteen aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Virastojen ja laitosten toimintamenot

Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenoihin ehdotetaan 0,7 milj. euron lisäystä varautumisena koronavirustilanteen aiheuttamasta asiamäärien kasvusta johtuviin lisämenoihin.

Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan 1,1 milj. euron lisäystä, jolla varaudutaan mahdollisiin koronaviruksen aiheuttamiin henkilöstövajeisiin ja muihin vaikutuksiin vankiloissa.

Poliisin toimintamenoihin ehdotetaan ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetyn lisäksi poikkeusolojen toimiin 0,2 milj. euron lisäystä henkilöstö- ja ajoneuvokuluihin sekä 0,1 milj. euroa liikkumisen rajoittamisessa välttämättömiin liikenteenohjauksessa tarvittaviin materiaalihankintoihin.

Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetyn lisäksi 8,4 milj. euron lisämäärärahaa sisärajavaalvonnan palauttamisen johdosta Suomen rajoille 19.3.2020 lukien.

Hätäkeskuslaitokselle ehdotetaan 0,1 milj. euroa 112 Suomi -sovelluksen tiedoteominaisuuksien kehittämiseen ja hätäkeskuslaitoksen toiminnan turvaamiseen.

Digi- ja väestötietovirastolle ehdotetaan 2,2 milj. euron määrärahalisäystä yleisneuvontapuhelinpalvelun lisääntyneisiin kustannuksiin.

Aluehallintovirastoille ehdotetaan 2,9 milj. euron lisäystä tartuntatautilain ja valmiuslain mukaisista lisätehtävistä aiheutuviin kustannuksiin.

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin tuottamien etäpalveluiden kapasiteettipalveluiden lisääntyneisiin kustannuksiin ehdotetaan 2,5 milj. euron lisämäärärahaa.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian toimintamenoihin ehdotetaan 1,1 milj. euron lisäystä koronavirustilanteesta johtuviin vuoden 2020 ylioppilastutkintojen järjestämisestä aiheutuviin seurannaisvaikutuksiin.

Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenoihin ehdotetaan 0,3 milj. euron lisäystä koronavirusepidemiasta aiheutuviin tietotarpeisiin vastaamiseksi.

Kyberturvallisuuskeskuksen toimintakyvyn tehostamiseen koronaviruksen aiheuttamassa tilanteessa ehdotetaan 0,3 milj. euroa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean toimintamenoihin ehdotetaan 1,9 milj. euron lisäystä koronavirustilanteen edellyttämän lääkehuollon turvaamiseksi ja ICT-palveluiden kapasiteetin varmistamiseksi.

Työterveyslaitoksen valtion rahoitukseen ehdotetaan 0,4 milj. euron lisäystä epidemiasta aiheutuvan toiminnan väliaikaisen uudelleensuuntaamisen tukemiseksi.

Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakuluihin ehdotetaan yhteensä 41 milj. euron määrärahalisäystä. Lisätarve aiheutuu etuuksien ja asiakaspalvelun kasvavista kustannuksista, IT-lisäkustannuksista ja yrittäjille laajennettavan työttömyysturvan aiheuttamista hallinnon lisäkustannuksista.

Muutokset etuusmenoissa

Koronavirusepidemian vuoksi palkatta töistä poissa oleva voi hakea väliaikaista tukea. Toimenpiteeseen ehdotetaan yhteensä 94 milj. euroa. Tuki koskisi tilanteita, joissa varhaiskasvatuksessa olevaa tai perusopetuksen lähiopetukseen myös poikkeusolojen aikana oikeutettua lasta hoidetaan kotona, ollen samalla palkattomasti poissa ansiotyöstä. Etuutta maksettaisiin myös ulkomailta Suomeen saapuville henkilöille, jotka on ohjattu karanteeniin vastaaviin olosuhteisiin ja jotka tästä syystä ovat ansiotyöstään palkattomasti poissa.

Perustoimeentulotuen rahoitukseen ehdotetaan 169 milj. euron lisäystä ja asumistukimenoihin 177 milj. euron lisäystä koronavirusepidemiasta johtuvan kasvavan määrärahararpeen vuoksi.

Valtion osuuteen yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista ehdotetaan 30 milj. euron lisämäärärahaa. Tarve aiheutuu yrittäjien työtulojen ja eläkevakuutusmaksutuottojen alenemisesta koronavirustilanteen vuoksi.

Valtion osuuteen työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta sekä valtion osuuteen työttömyysetuuksien perusturvasta ehdotetaan yhteensä noin 1,1 mrd. euron lisäystä. Lisäyksestä 794 milj. euroa aiheutuu työttömyyden ja lomautusten lisääntymisestä ja 20 milj. euroa työttömyyskassojen toiminnan tukemisesta. Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvät esitykset laiksi yrittäjien työttömyysturva-oikeuden väliaikaisesta järjestämisestä sekä esityksen laeiksi työttömyysturvalain, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyyskassalain väliaikaisesta muuttamisesta. Ehdotetusta lisäyksestä n. 272 milj. euroa aiheutuu näistä lakimuutoksista. Lisäksi hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laeiksi työsuojelulain, erityisjärjestelylain ja yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 51 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 26/2020). Tuon esityksen arvioitu vaikutus valtion osuuteen työttömyysturvamenoihin on 12 milj. euroa.

Muut muutokset

Valtiovarainministeriön pääluokkaan ehdotetaan ennakoimattomiin menoihin 10 milj. euroa lisäystä johtuen varautumisesta sellaisiin koronapandemiasta aiheutuviin edeltä arvaamattomiin välttämättömiin menoihin, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa.

Huoltovarmuuskriittisen rahtiliikenteen liikennöintiin ja ylläpitämiseen koronavirustilanteessa ehdotetaan valtion takausohjelmasta yhteensä enintään 600 milj. euron takauksia varustamoyhtiöille.

Kunnille ehdotetaan korvattavaksi verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista väliaikaisesti aiheutuvia kunnallis-, yhteisö-, ja kiinteistöverotulojen viivästymisiä. Määrärahaa ehdotetaan lisättäväksi 547 milj. euroa verotulojen menetyksiin maksettaviin korvauksiin. Vastaava vähennys tehdään kuntien määrärahoihin vuonna 2021. Toimenpiteellä tasoitetaan kuntien verotulojen kertymistä verotuksen väliaikaisen maksujärjestelyn aikana.

Maatilatalouden kehittämisrahastoon (Makera) ehdotetaan 6,5 milj. euron siirtoa varautumiseen rahaston varoista myönnettävien valtiontakausten takausvastuiden lisääntymiseen ja mahdollisesti lisääntyviin takaustappioihin.

Vesivarojen käytön ja hoidon menoihin ehdotetaan 1,4 milj. euron lisäystä vesihuollon toimintaedellytysten turvaamiseen koronavirusepidemian aikana.

Tartuntatautien valvonnan momentille ehdotetaan 600 milj. euron lisämäärärahaa suojainvarusteiden, laitteiden ja lääkkeiden hankintaan Huoltovarmuuskeskuksen kautta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät -momentille ehdotetaan yhteensä 6 milj. euron määrärahalisäystä. Tarkoituksena on laajentaa Omaolo-palvelussa toteutettua koronaoirearviota uusien sairaanhoitopiirien alueelle sekä lisätä julkisen terveydenhuollon sähköisiä etävastaanottoja.

Avustuksiin yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen ehdotetaan 5 milj. euron lisäystä, joka aiheutuu järjestöille avattavasta erillisestä avustushausta koronaviruksen aiheuttamaan kriisiin vastaamiseksi.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 5,8 mrd. euron vähennys ja määrärahojen 3,6 mrd. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2020 toinen lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 9,4 mrd. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2020 arvioidaan n. 12,7 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2020 lopussa arvioidaan olevan n. 119 mrd. euroa, mikä on n. 52 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2019 Tilinpäätös	2020 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	2020 Hallituksen esitys	2020 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)	55 306	58 776	3 625	62 401
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	1 193	873	-	873
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	53 266	55 494	-5 759	49 735
— Verotulot	45 272	46 995	-4 726	42 269
— Muut tulot	7 994	8 499	-1 033	7 466
Nettolainanotto ja velanhallinta				
(mom. 15.03.01)	1 793	3 282	9 384	12 666
— Nettolainanotto	1 399	3 332	9 384	12 716
— Velanhallinta	394	-50	-	-50

Vaalikauden kehys

Hallitus on todennut 16.3.2020 yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Hallitus antoi eduskunnalle ensimmäiset valmiuslain käyttöönottoasetukset 17.3.2020. Tässä tilanteessa valtiontalouden menokehys ei rajoita kuluva vuotta, jolle kohdentuu määräaikaista ja kohdennettuja toimenpiteitä muun muassa koronaviruksen terveydellisten ja taloudellisten vaikutusten torjuntaan.

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi 1 328 milj. eurolla. Vuoden 2020 kehysmenojen taso olisi 49 910 milj. euroa.

Eduskunnan vuodelle 2020 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	127 106 000	-	127 106 000
22. Tasavallan presidentti	16 124 000	-	16 124 000
23. Valtioneuvoston kanslia	219 011 000	-	219 011 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 259 988 000	-	1 259 988 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	963 088 000	1 770 000	964 858 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	1 537 911 000	8 805 000	1 546 716 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	3 173 307 000	-	3 173 307 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	18 602 931 000	525 228 000	19 128 159 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 876 571 000	69 399 000	6 945 970 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 693 569 000	48 150 000	2 741 719 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 505 191 000	300 000	3 505 491 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	3 661 504 000	748 220 000	4 409 724 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	14 980 321 000	2 222 900 000	17 203 221 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	285 805 000	-	285 805 000
36. Valtionvelan korot	873 410 000	-	873 410 000
Yhteensä	58 775 837 000	3 624 772 000	62 400 609 000

Eduskunnan vuodelle 2020 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytyt talousarvio (TA+LTA:t)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	46 994 808 000	-4 726 000 000	42 268 808 000
12. Sekalaiset tulot	5 906 656 000	5 100 000	5 911 756 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 494 481 000	-1 038 400 000	1 456 081 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	98 028 000	-	98 028 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	55 493 973 000	-5 759 300 000	49 734 673 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	3 281 864 000	9 384 072 000	12 665 936 000
Yhteensä	58 775 837 000	3 624 772 000	62 400 609 000

Vuoden 2020 II lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	-4 726 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	-2 470 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot, vähennystä	-1 094 000 000
02. Yhteisövero, vähennystä	-1 422 000 000
04. Perintö- ja lahjaverot, lisäystä	46 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	-1 691 000 000
01. Arvonlisävero, vähennystä	-1 654 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero, vähennystä	-37 000 000
08. Valmisteverot	-286 000 000
04. Alkoholijuomaverot, vähennystä	-74 000 000
07. Energiaverot, vähennystä	-212 000 000

Osasto 12

10. Muut verot	-279 000 000
03. Autovero, vähennystä	-126 000 000
05. Varainsiirtovero, vähennystä	-54 000 000
06. Arpajaisvero, vähennystä	-52 000 000
07. Ajoneuvovero, vähennystä	-47 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	5 100 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	100 000
99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä .	100 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	5 000 000
90. Sosiaali- ja terveysministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotosta, lisäystä	5 000 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET	-1 038 400 000
03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot	-1 126 400 000
01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot, vähennystä	-1 126 400 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	88 000 000
01. Osuus Suomen Pankin voitosta, lisäystä	88 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	9 384 072 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	9 384 072 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, lisäystä	9 384 072 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**3 624 772 000**

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 24	€
24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA	—
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö	—
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	—
 Päälukka 25	
25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 770 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu	690 000
04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	690 000
40. Rangaistusten täytäntöönpano	1 080 000
01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 080 000
 Päälukka 26	
26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 805 000
10. Poliisitoimi	300 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	300 000
20. Rajavartiolaitos	8 380 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä .	8 380 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	125 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	125 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	—
10. Sotilaallinen maanpuolustus	—
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	—

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	525 228 000
30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	2 160 000
03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 160 000
40. Valtion alue- ja paikallishallinto	2 925 000
01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 925 000
70. Valtionhallinnon kehittäminen	2 500 000
01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 500 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	-39 357 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), vähennystä	-25 677 000
31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha), vähennystä	-12 700 000
33. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha), vähennystä	-980 000
90. Kuntien tukeminen	547 000 000
35. Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä (kiinteä määräraha), lisäystä	547 000 000
99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot	10 000 000
96. Ennakoimattomat menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	10 000 000

Pääluokka 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA		69 399 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot		1 108 000
03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		1 108 000
10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus		3 000 000
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä		3 000 000
80. Taide ja kulttuuri		41 691 000
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		100 000
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		700 000
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		591 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		40 300 000
90. Liikuntatoimi		19 600 000
30. Avustukset Liikkuva opiskelu, Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen -ohjelmiin sekä liikuntapaikkarakentamiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		19 600 000
91. Nuorisotyö		4 000 000
51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		1 500 000
52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		2 500 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		48 150 000
01. Hallinto ja tutkimus		300 000
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		300 000
10. Maaseudun kehittäminen		30 000 000
44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)		30 000 000

Pääluokka 31

19

20. Maa- ja elintarviketalous	6 500 000
61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	6 500 000
40. Luonnonvaratalous	11 350 000
21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 350 000
62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	10 000 000

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	300 000
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	300 000
02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	300 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	748 220 000
01. Hallinto	39 720 000
02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	7 920 000
03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	21 800 000
05. Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	10 000 000
20. Uudistuminen ja vähähiilisyys	235 000 000
40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha), lisäystä	85 000 000
83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha), lisäystä	150 000 000
30. Työllisyys ja yrittäjyys	325 000 000
30. Valtionavustus kunnille yksinyrittäjien tukemiseen (siirtomääräraha 2 v)	250 000 000
42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha), lisäystä	75 000 000

Pääluokka 33

40. Yritysten erityisrahoitus	150 000 000
88. Pääomasijoitus Suomen Teollisuusijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	150 000 000
50. Kotouttaminen	-1 500 000
03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-1 500 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 222 900 000
01. Hallinto	6 000 000
25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	6 000 000
02. Valvonta	1 900 000
06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 900 000
03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	400 000
50. Valtionosuus Työterveyslaitoksen toimintaan (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	400 000
10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut	387 300 000
54. Asumistuki (arviomääräraha), lisäystä	177 000 000
57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha), lisäystä	169 300 000
60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	41 000 000
20. Työttömyysturva	1 098 300 000
50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha), lisäystä	434 300 000
52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha), lisäystä	664 000 000
30. Sairausvakuutus	94 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	94 000 000

40. Eläkkeet	30 000 000
52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	30 000 000
70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen	600 000 000
22. Tartuntatautien valvonta (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	600 000 000
90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen	5 000 000
50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000

Määrärahojen kokonaismäärä:

3 624 772 000

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentilta vähennetään 1 094 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu pääasiassa koronaviruksen aiheuttamasta taloustilanteen heikkenemisestä seuraavasta veropohjaennusteen alentumisesta. Kertymäärviössä on huomioitu myös veronmaksun lykkäyksen huojentamisen vaikutus. Vallitsevassa poikkeustilanteessa ennusteeseen liittyy merkittävää epävarmuutta.

2020 II lisätalousarvio	-1 094 000 000
2020 talousarvio	10 672 000 000
2019 tilinpäätös	9 897 220 113
2018 tilinpäätös	9 701 120 659

02. Yhteisövero

Momentilta vähennetään 1 422 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu pääasiassa poikkeustilanteen aiheuttamasta taloustilanteen heikkenemisestä ja siitä johtuvasta veropohjaennusteen alentumisesta. Kertymäärviössä on huomioitu myös veronmaksun lykkäyksen huojentamisen vaikutus. Vallitsevassa epävarmassa taloustilanteessa ennusteeseen liittyy merkittävää epävarmuutta.

2020 II lisätalousarvio	-1 422 000 000
2020 talousarvio	4 367 000 000
2019 tilinpäätös	4 150 481 200
2018 tilinpäätös	4 077 751 993

04. Perintö- ja lahjaverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 46 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu alkuvuoden ennakoitua suuremmista kertymä- ja maksuunpanotiedoista.

2020 II lisätalousarvio	46 000 000
2020 talousarvio	733 000 000
2019 tilinpäätös	749 116 900
2018 tilinpäätös	692 262 963

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentilta vähennetään 1 654 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ennakoitua heikommasta taloustilanteesta ja koronaepidemian aiheuttamista verojen maksujärjestelyihin tehdyistä helpotuksista.

2020 II lisätalousarvio	-1 654 000 000
2020 talousarvio	19 354 000 000
2019 tilinpäätös	19 034 085 681
2018 tilinpäätös	18 082 248 958

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentilta vähennetään 37 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ennakoitua heikommasta taloustilanteesta ja koronaepidemian aiheuttamista verojen maksujärjestelyihin tehdyistä helpotuksista.

2020 II lisätalousarvio	-37 000 000
2020 talousarvio	795 000 000
2019 tilinpäätös	788 591 958
2018 tilinpäätös	771 420 301

08. Valmisteverot*04. Alkoholijuomaverot*

Momentilta vähennetään 74 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu poikkeustilanteesta johtuvan alkoholin ennustetun kulutuksen alentumisesta.

2020 II lisätalousarvio	-74 000 000
2020 talousarvio	1 506 000 000
2019 tilinpäätös	1 481 938 223
2018 tilinpäätös	1 471 675 211

07. Energiaverot

Momentilta vähennetään 212 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu pääasiassa poikkeustilanteesta johtuvista energiatuotteiden ja sähkön ennustetun kulutuksen vähenemisestä. Lisäksi lämmitystarve on ollut alkuvuodesta normaalia pienempi.

2020 II lisätalousarvio	-212 000 000
2020 talousarvio	4 666 000 000
2019 tilinpäätös	4 591 004 210
2018 tilinpäätös	4 657 195 954

10. Muut verot*03. Autovero*

Momentilta vähennetään 126 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu alentuneesta autojen myyntiarviosta.

2020 II lisätalousarvio	-126 000 000
2020 talousarvio	877 000 000
2019 tilinpäätös	891 917 012
2018 tilinpäätös	1 001 100 778

05. Varainsiirtovero

Momentilta vähennetään 54 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu makroennusteen päivittämisestä.

2020 II lisätalousarvio	-54 000 000
2020 talousarvio	878 000 000
2019 tilinpäätös	843 702 674
2018 tilinpäätös	844 246 447

06. Arpajaisvero

Momentilta vähennetään 52 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu ennustepohjan heikkenemisestä sekä poikkeustilanteen aiheuttamasta pelitoiminnan tuottojen alenemisesta.

2020 II lisätalousarvio	-52 000 000
2020 talousarvio	231 000 000
2019 tilinpäätös	221 221 181
2018 tilinpäätös	226 334 314

07. Ajoneuvovero

Momentilta vähennetään 47 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tuottoarvion laskemisesta kertymätietojen perusteella.

2020 II lisätalousarvio	-47 000 000
2020 talousarvio	1 165 000 000
2019 tilinpäätös	1 149 623 096
2018 tilinpäätös	1 192 535 984

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

99. *Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 100 000 euroa.

Selvitysosa: Momentille kertyvien tulojen lisäys perustuu Pro Musica -säätiön lahjoitukseen, joka on tarkoitus jakaa avustuksina kulttuurialan henkilöille ja toimijoille koronaviruksesta aiheutuvien vaikutusten vähentämiseen. Tuloa vastaava määrärahan lisäys on budjetoitu momentille 29.80.01.

2020 II lisätalousarvio	100 000
2020 I lisätalousarvio	900 000
2020 talousarvio	4 000 000
2019 tilinpäätös	12 864 443
2018 tilinpäätös	12 821 187

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

90. *Sosiaali- ja terveysministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotosta*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu järjestöille avattavasta erillisestä avustushausta koronaviruksen aiheuttamaan kriisiin vastaamiseksi. Lisäys on taseen jakamattoman purkua.

2020 II lisätalousarvio	5 000 000
2020 talousarvio	473 400 000
2019 tilinpäätös	494 650 000
2018 tilinpäätös	495 600 186

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOOUTUKSET

03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot

01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot

Momentilta vähennetään 1 126 400 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että pörssikurssien voimakkaan laskun vuoksi vallitsevassa markkinatilanteessa osakemyynneistä ei ennakoida kertyvän tuloja.

2020 II lisätalousarvio	-1 126 400 000
2020 talousarvio	2 176 400 000
2019 tilinpäätös	1 515 173 652
2018 tilinpäätös	2 548 683 963

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

01. Osuus Suomen Pankin voitosta

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 88 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys perustuu toteutuneeseen tuloutukseen. Pankkivaltuusto vahvisti 20.3.2020 Suomen Pankin tilinpäätöksen ja päätti, että pankki tulouttaa valtiolle 188 milj. euroa.

2020 II lisätalousarvio	88 000 000
2020 talousarvio	100 000 000
2019 tilinpäätös	143 000 000
2018 tilinpäätös	104 000 000

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään lisäystä 9 384 072 000 euroa.

Selvitysosa: Nimellisarvoiseen nettolainanottoon merkitään lisäystä 9 384 072 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä on 12 715 936 000 euroa vuonna 2020. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä on 12 665 936 000 euroa vuonna 2020.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	12 716
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	12 666
2020 II lisätalousarvio	9 384 072 000
2020 I lisätalousarvio	1 083 490 000
2020 talousarvio	2 198 374 000
2019 tilinpäätös	1 792 984 063
2018 tilinpäätös	-985 765 656

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24 ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	212 433 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	183 618 000 ¹⁾
3.	Euroopan kehitysrahasto	67 800 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	32 385 000
5.	Humanitaarinen apu	81 870 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	4 480 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 450 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	75 800 000
9.	Korkotuki-instrumentti	25 700 000
Yhteensä		685 536 000

¹⁾ Sisältää ministeriön ja Euroopan komission välisten yhteistoimintahankkeiden menoja yhteensä 8 100 000 euroa ja ministeriön ja Sitran välisen yhteistoimintahankkeen menoja 500 000 euroa. Lisäksi sisältää Finnfundin erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen 4 000 000 euroa.

*Selvitysosa:***Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)**

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	-6 622 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	-3 048 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	+500 000
5.	Humanitaarinen apu	+9 370 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	-200 000
Yhteensä		-

Käyttösuunnitelmakohtien 1., 2., 4., 5. ja 8. muutokset on tehty COVID-19 -pandemian johdosta.

Käyttösuunnitelmakohtien 4. lisäys kohdennetaan maailmanlaajuiselle rokotus- ja immuunikoalitiotoiminnalle Gavin kautta. Käyttösuunnitelmakohtien 5. lisäys kohdennetaan muun muassa COVID-19 -pandemian humanitaarisiin vaikutuksiin vastaamiseen.

Pitkittyneiden kriisien hoitaminen edellyttää rauhanrakentamisen, humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön yhteensovittamista. Erityisen tärkeää on lisätä humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön rahoituksen joustavuutta ja monivuotisuutta. Joustovaraa tarvitaan myös äkillisiin humanitaarisiin ja globaalien terveysuhkien aiheuttamiin kriiseihin vastaamisessa. COVID-19 -pandemian johdosta myös käyttösuunnitelmakohtien 2. ja 8. määrärahaa voidaan ohjata humanitaariseen apuun maiden tai alueiden pitkittyneiden kriisien tai äkillisten kriisien ja katastrofien hoitamiseen sekä näiden kriisien ja katastrofien ennaltaehkäisyyn tai niistä toipumiseen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2020 II lisätalousarvio	—
2020 talousarvio	685 536 000
2019 tilinpäätös	583 759 000
2018 tilinpäätös	563 441 227

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 690 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronaviruksen aiheuttamasta COVID-19 -tartuntatautipandemiasta talous- ja velkaneuvonnalle aiheutuvista lisätehtävistä.

2020 II lisätalousarvio	690 000
2020 talousarvio	75 135 000
2019 tilinpäätös	72 271 000
2018 tilinpäätös	65 609 000

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 080 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronaviruksen aiheuttamasta COVID-19 -tartuntatautipandemiasta vankiloille aiheutuvista lisätehtävistä lainmukaisen rangaistusten täytäntöönpanon ja laitosturvallisuuden turvaamiseksi.

2020 II lisätalousarvio	1 080 000
2020 I lisätalousarvio	433 000
2020 talousarvio	218 912 000
2019 tilinpäätös	216 499 000
2018 tilinpäätös	211 112 000

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 200 000 euroa aiheutuu henkilöstö- ja ajoneuvokuluista ja 100 000 euroa kertamenona välttämättömistä menoista tarvikkeisiin ja tavaroihin, jotka liittyvät päätettyihin ja käyttöönottettuihin valmiuslain mukaisiin rajoituksiin liikkumisessa.

2020 II lisätalousarvio	300 000
2020 I lisätalousarvio	5 553 000
2020 talousarvio	763 152 000
2019 tilinpäätös	759 575 000
2018 tilinpäätös	738 069 000

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 8 380 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu sisärajavallvonnan palauttamisesta 19.3.2020 lukien aiheutuvi-
en menojen tarkentumisesta.

2020 II lisätalousarvio	8 380 000
2020 I lisätalousarvio	3 000 000
2020 talousarvio	244 599 000
2019 tilinpäätös	236 780 000
2018 tilinpäätös	238 122 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 125 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 100 000 euroa aiheutuu 112 Suomi -sovelluksen tiedoteominaisuuksien kehittämisestä ja 25 000 euroa varautumisesta hätäkeskuslaitoksen toiminnan ylläpitämiseen.

2020 II lisätalousarvio	125 000
2020 talousarvio	57 834 000
2019 tilinpäätös	54 601 000
2018 tilinpäätös	49 855 000

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle (MPK) myönnettävään valtionavustukseen sille laissa vapaaehtoisesta maanpuoluksesta (556/2007) säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin ja varautumistoiminnan kuluihin.

Selvitysosa: Perustelujen muutos mahdollistaa sen, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi tarvittaessa antaa Suomen Punaiselle Ristille välillistä tukea nykyisen koronavirusepidemian aikana ja kattaa tästä aiheutuvat kustannukset puolustusministeriön myöntämällä valtionavustuksella.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2020 II lisätalousarvio	—
2020 talousarvio	4 852 000
2019 tilinpäätös	2 152 000
2018 tilinpäätös	2 029 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Pääluokan perusteluja täydennetään siten, että valtioneuvosto voi myöntää tarvittaessa vastavakuutta vaatimatta valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa valtiovarainministeriön muutoin päättämin ehdoin valtion takausohjelmasta omavelkaisia takauksia pääomaltaan yhteensä enintään 600 milj. euroa varustamoyhtiöille huoltovarmuuskriittisen rahtiliikenteen liikennöintiin ja ylläpitämiseen koronapandemian aiheuttamassa tilanteessa.

Selvitysosa: Koronakriisin ja siihen liittyvien rajoitusten seurauksena varustamoiden kassavirta on merkittävästi vähentynyt ja toimintaedellytykset ovat vaikeutuneet. Osa aluskannasta on kriisistä johtuen poistettu liikenteestä. Liikennöivien alusten vähäiset henkilömatkustajamäärät ja rahtiliikenne eivät riitä kattamaan toiminnan kustannuksia. Alusten tulorakenteesta normaalisti merkittävän osan muodostaa henkilöliikenne.

Suomen talouden ja huoltovarmuuden kannalta on keskeistä turvata riittävän merikuljetuskapasiteetin toimivuus kaikissa olosuhteissa. Merikuljetusten turvaamiseksi koronakriisin aiheuttamissa erityisolosuhteissa esitetään Suomeen rekisteröityjen varustamoyritysten lainanotolle valtiontakausohjelmaa. Tukiohjelman tavoitteena on varmistaa matkustaja-autolauttojen rahtiliikenne (ml. Ahvenanmaan kuljetukset).

Varustamoyhtiöille kohdistettuun lainaohjelmaan kuuluvia valtiontakauksia voitaisiin myöntää varustamoiden pankkilainojen tai tyel-takaisinlainojen vakuudeksi. Lainaohjelmaan kuuluvien valtiontakauksien enimmäismääräksi esitetään 600 milj. euroa pääoman osalta. Valtiontakaus kattaisi tämän lisäksi lainojen velkakirjaehtojen mukaisen koron, viivästyskoron sekä lainaehdojen mukaiset muut maksut ja perimiskulut. Valtiontakauksen perusteella syntyvä enimmäisvastuu koostuisi näistä eri sitoumuksista ja niiden korkotasosta ja juoksuajoista. Takausohjelma olisi voimassa vuoden 2020 loppuun. Takauksen kesto olisi lähtökohtaisesti enintään 2 vuotta ja tarvittaessa tapauskohtaisin erityisperustein kuitenkin enintään 6 vuotta sen myöntämispäivästä.

Takaukset myönnettäisiin ensisijaisesti markkinaehtoisesti ja takauksista perittäisiin käypä takausmaksu. Jos tämä ei ole mahdollista, takauksia voitaisiin myöntää markkinaehtoja edullisemmin ehdoin, jos se on huoltovarmuuden turvaamiseksi tarpeellista. Valtiontakauksien tulee täyttää EU:n valtiontukisäännöt.

Koronakriisin aiheuttaman poikkeustilanteen ja siihen liittyvien erilaisten rajoitusten ja muiden vaikutusten ajallista kestoaikaa ei voida tarkasti arvioida. Valtiontakauksella pyritään varmistamaan varustamojen toimintakyky poikkeustilanteen yli.

Takauksen myöntäminen olisi harkinnanvaraista ja myöntäminen perustuisi huoltovarmuuden turvaamiseen rahtiliikenteessä koronatilanteessa. Takauksen myöntäminen edellyttäisi Huoltovarmuuskeskuksen antamaa puoltavaa lausuntoa huoltovarmuusvaikutuksista.

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 160 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronapandemiaan liittyvistä yleisneuvontapuhelimen lisäkustannuksista.

2020 II lisätalousarvio	2 160 000
2020 talousarvio	53 940 000
2019 tilinpäätös	29 024 000
2018 tilinpäätös	33 721 000

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 925 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronapandemian aiheuttamista tartuntatautilain ja valmiuslain mukaisista lisätehtävistä sekä lisääntyneestä neuvontapalvelusta aiheutuneista tehtävistä aluehallintovirastoissa.

2020 II lisätalousarvio	2 925 000
2020 talousarvio	56 505 000
2019 tilinpäätös	54 604 000
2018 tilinpäätös	50 846 000

70. Valtionhallinnon kehittäminen

01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin laskuttamisesta, koronapandemiaan liittyvistä etäpalvelun kapasiteetin noston ja muista lisäkustannuksista.

2020 II lisätalousarvio	2 500 000
2020 talousarvio	42 700 000
2019 tilinpäätös	4 700 000
2018 tilinpäätös	5 301 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle*30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)*

Momentilta vähennetään 25 677 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 25 917 000 euroa Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) perusteena olevien valtion vuoden 2020 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän muutoksesta ja lisäyksenä 240 000 euroa vuoden 2019 tasoituksen ennakkoa, joka erehdyksessä jäi maksamatta vuonna 2019 ja on maksettu vuonna 2020.

2020 II lisätalousarvio	-25 677 000
2020 I lisätalousarvio	4 000
2020 talousarvio	249 719 000
2019 tilinpäätös	244 310 990
2018 tilinpäätös	244 648 862

31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 12 700 000 euroa.

Selvitysosa: Ahvenanmaan valtuuskunnan 17.2.2020 tekemän päätöksen mukaan vuoden 2018 verohyvityksen määrä on 7 293 092 euroa.

2020 II lisätalousarvio	-12 700 000
2020 talousarvio	20 000 000
2019 tilinpäätös	11 745 093
2018 tilinpäätös	15 196 476

33. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 980 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että Ahvenanmaan maakunnalle palautettava vuodelta 2019 maksettu arpajaisveron määrä on ennakoitua pienempi.

2020 II lisätalousarvio	-980 000
2020 talousarvio	13 000 000
2019 tilinpäätös	12 583 018
2018 tilinpäätös	12 413 124

90. Kuntien tukeminen

35. *Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 547 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 36 b §:n mukaisten verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista vuonna 2020 aiheutuvien korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista vuonna 2020 kunnille väliaikaisesti aiheutuviin verotulojen menetyksiin maksettaviin korvauksiin. Verotulojen arvioidut menetykset korvataan kunnille niin, että kompensatio kohdentuu kunnille vuoden 2020 maksuunpanon mukaisten kunnallisveron jako-osuuksien, yhteisöveron jako-osuuksien ja arvioidujen kiinteistöverojen suhteessa. Vastaavat euromäärät vähennetään kuntien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2021.

Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) muuttamisesta siten, että kunnille korvattaisiin verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista väliaikaisesti aiheutuvia kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverotulojen viivästymisiä.

2020 II lisätalousarvio	547 000 000
2020 talousarvio	2 269 000 000

99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

96. *Ennakoimattomat menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu varautumisesta sellaisiin koronapandemiasta aiheutuviin edeltä arvaamattomiin välttämättömiin menoihin, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa.

2020 II lisätalousarvio	10 000 000
2020 talousarvio	2 000 000
2019 tilinpäätös	2 000 000
2018 tilinpäätös	5 000 000

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

03. *Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 108 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 048 000 euroa ylioppilastutkintolautakunnan kanslian toimintamenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäyksestä 70 000 euroa aiheutuu koronavirustilanteen johdosta välttämättömistä toimenpiteistä kevään 2020 ylioppilastutkinnon toteutuksen turvaamiseksi ja 1 038 000 euroa varautumisesta tilanteesta aiheutuviin seurannaisvaikutuksiin syksyn 2020 ylioppilastutkinnon järjestämisessä.

2020 II lisätalousarvio	1 108 000
2020 talousarvio	5 434 000
2019 tilinpäätös	6 314 000
2018 tilinpäätös	7 489 000

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

30. *Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 150 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirustilanteesta johtuvista oppilasmaksutulojen palautuksista sekä varainhankinnan keskeytymisestä aiheutuvista tulonmenetyksistä taiteen perusopetuksen oppilaitoksille.

2020 II lisätalousarvio	3 000 000
2020 talousarvio	705 285 000
2019 tilinpäätös	692 374 944
2018 tilinpäätös	679 867 446

80. Taide ja kulttuuri

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 1 000 000 euroa avustusten jakamiseen kulttuurin ja taiteen alan henkilöille ja toimijoille.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Pro Musica -säätiön lahjoituksesta koronaviruksesta aiheutuvien vaikutusten vähentämiseen. Määrärahan lisäystä vastaava tulo on budjetoitu momentille 12.29.99.

2020 II lisätalousarvio	100 000
2020 I lisätalousarvio	900 000
2020 talousarvio	4 106 000
2019 tilinpäätös	4 115 000
2018 tilinpäätös	3 995 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 700 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirustilanteesta aiheutuvista liike- ja työtilojen sekä juhlatilojen vuokratuottojen menetyksistä. Lisäys mahdollistaa Suomenlinnan hoitokunnalle tarvittaessa liike- ja työtilojen osalta 100 % vuokranalennuksen myöntämisen hankalassa tilanteessa oleville yksityisille pienille yritysille huhti—kesäkuulta 2020.

2020 II lisätalousarvio	700 000
2020 talousarvio	2 095 000
2019 tilinpäätös	2 224 000
2018 tilinpäätös	2 290 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 591 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirustilanteen vuoksi museoiden ja linnojen pääsylippu- tulojen vähentymisestä sekä tilaisuuksien peruuntumisista aiheutuvien menetysten korvaamisesta.

2020 II lisätalousarvio	591 000
2020 talousarvio	21 754 000
2019 tilinpäätös	20 999 000
2018 tilinpäätös	19 952 000

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 40 300 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kulttuuri- ja taidelaitosten, kulttuuritapahtumien sekä elokuvateattereiden ja muiden kulttuurialan yhteisöjen toiminnan turvaamiseen pääsylipputulosten vähenemisestä ja toimintojen peruuntumisesta aiheutuvien menetysten korvaamiseksi sekä taiteen ja kulttuurin alan ammattilaisten, taiteilijoiden, ammatinharjoittajien ja muiden kulttuurin toimialan henkilöiden ansionmenetysten ja muiden vastaavien menojen korvaamiseksi.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirustilanteen vuoksi esitysten, tapahtumien, näyttelyiden, kiertueiden ja muiden vastaavien toimien peruuntumisesta aiheutuvista tappioista eri taiteenalojen toimijoille, yhteisöille ja toimialan ammattilaisille.

2020 II lisätalousarvio	40 300 000
2020 talousarvio	4 890 000
2019 tilinpäätös	4 370 000
2018 tilinpäätös	9 380 000

90. Liikuntatoimi

30. Avustukset Liikkuva opiskelu, Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen -ohjelmiin sekä liikuntapaikkarakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 19 600 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikunnan ja urheilun peruuntuneista tapahtumista aiheutuneisiin kuluihin, lajiliittojen ja urheiluseurojen toimintakyvyn turvaamiseen sekä valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten toiminnan turvaamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirustilanteen aiheuttamien kustannusten ja tulonmenetysten korvaamisesta.

2020 II lisätalousarvio	19 600 000
2020 talousarvio	8 000 000
2019 tilinpäätös	3 800 000
2018 tilinpäätös	7 000 000

91. Nuorisotyö

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirustilanteen aiheuttamien nuorten työpajatoiminnan kustannusten ja tulonmenetysten korvaamisesta.

2020 II lisätalousarvio	1 500 000
2020 talousarvio	23 513 000
2019 tilinpäätös	21 323 000
2018 tilinpäätös	19 923 000

52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen nuorisoalan järjestöille ja nuorisokeskuksille koronavirustilanteen vuoksi peruuntuneiden tapahtumien ja tilaisuuksien aiheuttamiin menoihin sekä muihin ennakoimattomiin menoihin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu varautumisesta koronaviruksen aiheuttamiin lisämenoihin.

2020 II lisätalousarvio	2 500 000
2020 talousarvio	1 900 000
2019 tilinpäätös	1 750 000
2018 tilinpäätös	1 800 000

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirustilanteen (COVID-19) edellyttämistä maatalo- ja elintarvikeyrityksien lisääntyvistä neuvonnan tukitoimista.

2020 II lisätalousarvio	300 000
2020 talousarvio	23 376 000
2019 tilinpäätös	22 984 000
2018 tilinpäätös	24 218 000

10. Maaseudun kehittäminen

44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 30 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtionavustuslain (688/2001) nojalla maa- ja puutarhatalouden ulkopuolista yritystoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävien avustusten maksamiseen, joilla helpotetaan koronavirusepidemiasta (COVID-19) aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia

2) maa- ja puutarhatalouden yrityksille myönnettävien avustusten maksamiseen, joilla helpotetaan koronavirusepidemiasta (COVID-19) aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia.

Määrärahaa saa käyttää avustuksiin, jotka toteutetaan komission 19.3.2020 hyväksymien, COVID-19 -epidemiasta johtuvien tilapäisten valtiontukipuitteiden mukaisesti. Määrärahaa saa myös käyttää yleisen *de minimis* -asetuksen (1407/2013) tai maatalouden *de minimis* -asetuksen (1408/2013) mukaisiin avustuksiin, sekä mahdollisen myöhemmin annettavan, EU:n yhteisen maatalouspolitiikan puitteissa toteutettavan tukivälineen kautta maksettaviin avustuksiin.

Selvitysosa: Koronavirusepidemia aiheuttaa maaseutumaisilla alueilla maa- ja puutarhatalouden ulkopuolista yritystoimintaa harjoittaville yrityksille vastaavia taloudellisia vaikeuksia kuin muiden alueiden yrityksille. Kriisituen tavoitteena on ehkäistä koronavirusepidemian aiheuttamia negatiivisia taloudellisia ja työllisyysvaikutuksia antamalla tukea yrityksille, jotta ne voivat sopeutua tilanteeseen. Tukea voidaan maksaa maatilakytkeäisille yrityksille, maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittaville mikroyrityksille sekä muiden toimialojen mikroyrityksille mukaan lukien paikallisesti toimivat palvelualojen yritykset.

Epidemian vaikutus yhteiskuntaan on kokonaisvaltainen ja ongelmat ulottuvat laajasti myös maa- ja puutarhatalouden yritystoimintaan. Komission tilapäiset valtiontukipuitteet mahdollistavat tuen maatalouden alkutuotannon yrityksille 100 000 euron yrityskohtaiseen rajaan asti. Kriisituen tavoitteena on ehkäistä koronavirusepidemian aiheuttamia negatiivisia taloudellisia ja työllisyysvaikutuksia sekä turvata kotimainen ruoantuotanto antamalla tukea yrityksille, jotta ne voivat sopeutua tilanteeseen. Tukea voidaan maksaa maatalouden alkutuotannossa toimiville yrityksille.

2020 II lisätalousarvio	30 000 000
2019 tilinpäätös	22 500 000
2018 tilinpäätös	7 500 000

20. Maa- ja elintarviketalous

61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 6 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu varautumisesta valtiontakauksista maatalojen maksuvalmiuslainoille annetun lain (232/2019) perusteella maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettävien valtiontakausten takausvastuiden lisääntymiseen ja mahdollisesti lisääntyviin takaus tappioihin.

2020 II lisätalousarvio	6 500 000
2020 talousarvio	90 300 000
2018 tilinpäätös	49 000 000

40. Luonnonvaratalous

21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 350 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös vesihuoltolaitoksille ja muille vesihuollon toimijoille myönnettäviin avustuksiin vesihuollon toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Selvitysosa: Lisäyksellä turvataan vesihuollon toimintaedellytyksiä korona-epidemian aikana tukemalla vesihuoltolaitoksia ja muita vesihuollon toimijoita esimerkiksi henkilöstövajeen

korvaamisessa, sekä vahvistamalla tilapäisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten voimavaroja vesihuoltotehtävissä.

2020 II lisätalousarvio	1 350 000
2020 talousarvio	17 608 000
2019 tilinpäätös	14 171 000
2018 tilinpäätös	13 565 000

62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) nojalla kalastusta, vesiviljelyä, kalanjalostusta ja kauppaa harjoittaville yrityksille myönnettävien avustusten maksamiseen, jotka perustuvat komission 19.3.2020 hyväksymiin, COVID-19 -epidemiasta johtuviin tilapäisiinvaltiontukipuitteisiin tai EU:n de minimis -asetuksiin.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta kalatalouden yrityksille myönnettävien avustusten maksamiseen, joilla helpotetaan koronavirusepidemiasta (COVID-19) aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia.

Selvitysosa: Koronavirusepidemia aiheuttaa kalatalouden yritystoimintaa harjoittaville yrityksille vastaavia taloudellisia vaikeuksia kuin muiden toimialojen yrityksille. Kriisituen tavoitteena on ehkäistä koronavirusepidemian aiheuttamia negatiivisia taloudellisia ja työllisyysvaikutuksia antamalla tukea yrityksille, jotta ne voivat sopeutua tilanteeseen. Tukea voidaan maksaa kalatalouden arvoketjun (kalastus, vesiviljely, jalostus ja kauppa) yritystoimintaa harjoittaville mikroyrityksille sekä pienille, keskisuurille ja suuryrityksille.

Epidemian vaikutus yhteiskuntaan on kokonaisvaltainen ja ongelmat ulottuvat laajasti myös kansainväliseen ja kansalliseen kalakauppaan sekä kalatalouden yritystoimintaan. Komission tilapäiset valtiontukipuitteet mahdollistavat tuen kalatalouden alkutuotannon (kalastus ja vesiviljely) yrityksille 120 000 euron yritysکوhtaiseen rajaan asti sekä kalan jalostusteollisuuden ja kaupan yrityksille 800 000 euron yritysکوhtaiseen rajaan asti. Kriisituen tavoitteena on ehkäistä koronavirusepidemian aiheuttamia negatiivisia taloudellisia ja työllisyysvaikutuksia sekä turvata kotimainen ruoantuotanto ja kalatuotteiden jalostus sekä kalakauppa antamalla tukea yrityksille, jotta ne voivat sopeutua tilanteeseen.

2020 II lisätalousarvio	10 000 000
2020 talousarvio	21 488 000
2019 tilinpäätös	20 476 000
2018 tilinpäätös	26 776 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämääräraha on tarkoitettu käyttämään Kyberturvallisuuskeskuksen toimintakyvyn tehostamiseen koronaviruksen aiheuttamassa tilanteessa.

2020 II lisätalousarvio	300 000
2020 talousarvio	77 569 000
2019 tilinpäätös	79 224 000
2018 tilinpäätös	60 335 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 920 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 7 500 000 euroa aiheutuu ELY-keskusten yritystukihakemusten käsittelyn asiantuntijaresurssien lisäämisestä ja 420 000 euroa lisääntyneistä palkkaturvatehtävistä koronaepidemian johdosta.

2020 II lisätalousarvio	7 920 000
2020 I lisätalousarvio	500 000
2020 talousarvio	174 918 000
2019 tilinpäätös	173 223 000
2018 tilinpäätös	171 937 000

03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 21 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 20 000 000 euroa aiheutuu TE-toimistojen palvelukyvyyn lisäämisestä, 300 000 euroa työvelvollisuusrekisterin tietojärjestelmäkustannuksista ja 1 500 000 euroa siirrosta momentilta 32.50.03 maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelujen lisäämiseen.

2020 II lisätalousarvio	21 800 000
2020 talousarvio	196 621 000
2019 tilinpäätös	185 853 000
2018 tilinpäätös	163 524 000

05. Innovaatio- ja tutkimuskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Business Finlandin asiantuntijaresurssien lisäämisestä uusien hakemusten nopean käsittelyn varmistamiseksi.

2020 II lisätalousarvio	10 000 000
2020 talousarvio	99 471 000
2019 tilinpäätös	97 474 000
2018 tilinpäätös	87 200 000

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 85 000 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2020 saa uusia rahoituspäätöksiä tehdä yhteensä 1 127 516 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan 85 000 000 euron ja myöntämismäärän 100 000 000 euron lisäys aiheutuu koronaviruksesta johtuvien tuotantoketjun häiriöiden korjaamiseen suunnattavista toimenpiteistä.

Myöntämismäärän lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 85 000 000 euroa vuonna 2020 ja 15 000 000 euroa vuonna 2021.

2020 II lisätalousarvio	85 000 000
2020 I lisätalousarvio	595 000 000
2020 talousarvio	298 301 000
2019 tilinpäätös	245 020 942
2018 tilinpäätös	260 362 671

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 150 000 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2020 uusia lainoja saa myöntää enintään 446 823 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan 150 000 000 euron ja myöntämismäärän 300 000 000 euron lisäys aiheutuu pk-yritysten kehitystoiminnan turvaamisesta koronavirusepidemian aiheuttamassa tilanteessa.

Myöntämismäärän lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 150 000 000 euroa vuonna 2020, 120 000 000 euroa vuonna 2021 ja 30 000 000 euroa vuonna 2022.

2020 II lisätalousarvio	150 000 000
2020 talousarvio	137 200 000
2019 tilinpäätös	154 999 132
2018 tilinpäätös	161 793 255

30. Työllisyys ja yrittäjyys

30. Valtionavustus kunnille yksinyrittäjien tukemiseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 250 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen kunnille, kuntayhtymille tai useamman kunnan muodostamille kokonaisuuksille käytettäväksi yksinyrittäjien valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

Yksinyrittäjien tuki myönnetään Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisina avustuksina.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käyttämään valtionavustuksen myöntämiseen kunnille kustannuksiin, jotka aiheutuvat yksinyrittäjille myönnettystä tuesta. Tuen tarkoituksena on yksinyrittäjien maksuvalmiuden turvaaminen COVID-2019 pandemian aiheuttamassa heikentyneessä taloudellisessa tilanteessa.

Yksinyrittäjien tuki on 2 000 euroa ja sitä myönnetään yksinyrittäjän toiminnasta aikavälillä 1.3.2020—31.8.2020 aiheutuneisiin kiinteisiin kustannuksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö myöntää valtionavustuksen kuntien, kuntayhtymien tai useamman kunnan muodostamalla yhteenliittymällä, joista tukea haetaan ja jotka vastaavat tuen myöntämisestä.

2020 II lisätalousarvio

250 000 000

42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 75 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) ja sen perusteella annetun asetuksen (716/2014) sekä sitä edeltäneen lain (1336/2006) mukaisten avustusten maksamiseen sekä voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen pk-yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin.

Valtuus

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2020 saa uusia sitoumuksia tehdä yhteensä 404 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan 75 000 000 euron ja myöntämisvaltuuden 100 000 000 euron lisäys aiheutuu pk-yrityksille koronaviruksesta aiheutuvien vaikutusten hallintaan ja ehkäisemiseen myönnettävistä avustuksista.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 75 000 000 euroa vuonna 2020, 20 000 000 euroa vuonna 2021 ja 5 000 000 euroa vuonna 2022.

2020 II lisätalousarvio	75 000 000
2020 I lisätalousarvio	200 000 000
2020 talousarvio	16 378 000
2019 tilinpäätös	4 944 751
2018 tilinpäätös	12 069 408

40. Yritysten erityisrahoitus

88. *Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 150 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Teollisuussijoitus Oy:n oman pääoman korottamiseen käytettäväksi koronaviruksen johdosta perustettavaan vakautusohjelmaan ja muuhun yritystoiminnan vakauttamiseen.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käyttämään uuden vakautusohjelman perustamiseen. Vakautusohjelman kautta sijoituksia kohdennettaisiin koronaviruksen johdosta äkillisiin ja tilapäisiin vaikeuksiin joutuneisiin yrityksiin. Yrityksillä tulee olla jatkossakin kannattavan liiketoiminnan edellytykset ja sijoituksilla pyritään varmistamaan kohdeyritysten toiminnan jatkuvuus. Lisämääräraha kohdennetaan ensisijaisesti vakautusohjelman kautta sellaisiin yrityksiin, jotka eivät ole Teollisuussijoitus Oy:n sijoitusportfoliossa. Yksittäisen sijoituksen enimmäiskoko olisi 10 000 000 euroa. Tarvittaessa rahoitusta voitaisiin kohdentaa myös Suomen Teollisuussijoitus Oy:n omistamiin yhtiöihin, jotka ovat joutuneet koronaviruksen johdosta taloudellisiin vaikeuksiin.

Määräraha on tarkoitettu palauttaa takaisin valtiolle, kun Suomen Teollisuussijoitus Oy on irtautunut vakautusohjelman kautta tehdyistä sijoituksista. Palautettavan määrärahan suuruus riippuu vakautusohjelman kautta tehtyjen sijoitusten tuotosta.

2020 II lisätalousarvio	150 000 000
-------------------------	-------------

50. Kotouttaminen

03. *Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 32.01.03 TE-toimistojen palvelukyvyyn vahvistamiseksi kriisitilanteessa maahanmuuttaja-asiakkaiden palveluissa.

2020 II lisätalousarvio	-1 500 000
2020 talousarvio	12 531 000
2019 tilinpäätös	1 881 000
2018 tilinpäätös	3 561 000

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

25. *Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 000 000 euroa aiheutuu Omaolo-palvelun laajentamisesta uusien sairaanhoitopiirien alueille ja 5 000 000 euroa etävastaanottojen toteutuksesta.

2020 II lisätalousarvio	6 000 000
2020 talousarvio	9 900 000
2019 tilinpäätös	7 000 000
2018 tilinpäätös	11 000 000

02. Valvonta

06. *Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 800 000 euroa aiheutuu pandemiatilanteen edellyttämästä lääkehuollon turvaamisesta ja 100 000 euroa ICT-palveluiden kapasiteetin ja toimivuuden varmistamisesta.

2020 II lisätalousarvio	1 900 000
2020 talousarvio	5 104 000
2019 tilinpäätös	3 752 000
2018 tilinpäätös	3 125 357

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

50. Valtionosuus Työterveyslaitoksen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarpeesta suunnata toimintaa uudelleen väliaikaisesti siten, että liiketoimintaa palvilleita resursseja siirretään COVID-19 -epidemian estämiseen ja taltuttamiseen.

2020 II lisätalousarvio	400 000
2020 talousarvio	24 042 000
2019 tilinpäätös	23 222 000
2018 tilinpäätös	23 222 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 177 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirusepidemian COVID-19 aiheuttamasta taloudellisesta tilanteesta, joka lisää asumistuen tarvetta.

2020 II lisätalousarvio	177 000 000
2020 talousarvio	1 485 400 000
2019 tilinpäätös	1 477 300 000
2018 tilinpäätös	1 492 000 000

57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 169 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirusepidemian COVID-19 aiheuttamasta lisämäärärahan tarpeesta.

2020 II lisätalousarvio	169 300 000
2020 talousarvio	672 700 000
2019 tilinpäätös	693 000 000
2018 tilinpäätös	719 811 107

60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 41 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu yrittäjille laajennetun työttömyysturvan sekä viitaten momentin 33.20.52 selvitysosaan, lisätalousarvioesitykseen liittyvän työttömyysturvalain väliaikaisen muuttamisen vaikutuksista hakemuskääriin ja asiakaspalveluun.

Etuushakemusten arvioidaan lisääntyvän sairaus- ja tartuntatautipäivärahojen osalta sekä työttömyysturvan, asumistuen ja perustoimeentulotuen osalta koronavirusepidemian COVID-19 aikana.

2020 II lisätalousarvio	41 000 000
2020 talousarvio	440 300 000
2019 tilinpäätös	392 760 000
2018 tilinpäätös	329 741 000

20. Työttömyysturva

50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 434 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 300 000 000 euroa aiheutuu koronavirusepidemiaan COVID-19 liittyvästä työttömien määrän kasvusta, 102 300 000 euroa siitä, että hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen työttömyysturvalain ja eräiden siihen liittyvien lakien väliaikaisesta muuttamisesta työttömyysturvan omavastuuajan poistamisesta valtion rahoittamana sekä työssäoloehdon lieventämisestä määrääjäksi, 20 000 000 euroa työttömyyskassojen toiminnan turvaamisesta hallintokuluihin kohdentamalla sekä 12 000 000 euroa siitä, että hallitus on lisäksi antanut eduskunnalle esityksen laeiksi työsopimuslain, merisopimuslain ja yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 51 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, jolla lomautusmenettelyä nopeutetaan ja lomautus voisi koskea myös määräaikaista henkilöstöä sekä mahdollistettaisiin työsuhteen purku koeaikana tuta-perusteella.

2020 II lisätalousarvio	434 300 000
2020 talousarvio	745 400 000
2019 tilinpäätös	714 892 471
2018 tilinpäätös	816 922 684

52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 664 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 504 000 000 euroa aiheutuu koronavirusepidemiaan COVID-19 liittyvistä toimenpiteistä sekä työttömien määrän kasvusta ja lomautuksista sekä 160 000 000 euroa siitä, että hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen työttömyysturvalain väliaikaisesta muuttamisesta siten, että yrittäjille voitaisiin maksaa työmarkkina-tukea, vaikka yritystoimintaa ei lopetettaisi.

2020 II lisätalousarvio	664 000 000
2020 talousarvio	1 457 500 000
2019 tilinpäätös	1 417 585 672
2018 tilinpäätös	1 463 594 162

30. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 94 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös koronavirusepidemian vuoksi palkatta töistä poissa olevalle maksettavasta väliaikaisesta tuesta annetun lain mukaisten tukien maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu siitä, että hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi koronavirusepidemian vuoksi palkatta töistä poissa olevalle maksettavasta väliaikaisesta tuesta, jonka tarkoituksena on korvata vanhemmalle aiheutuvaa palkan menetystä koronavirusepidemian torjumisen johdosta.

2020 II lisätalousarvio	94 000 000
2020 talousarvio	1 975 800 000
2019 tilinpäätös	2 408 602 831
2018 tilinpäätös	2 113 127 344

40. Eläkkeet

52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirusepidemian COVID-19 vaikutuksesta yrittäjien tuloihin sekä vakuutusmaksutuottoihin.

2020 II lisätalousarvio	30 000 000
2020 talousarvio	328 700 000
2019 tilinpäätös	293 200 000
2018 tilinpäätös	252 951 272

70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

22. Tartuntatautien valvonta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 600 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu pandemiatilanteen edellyttämien suojarusteiden ja -laitteiden, terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden sekä lääkkeiden hankinnasta. Haastavan kansainvälisen markkinatilanteen vuoksi selvitetään nopealla aikataululla myös sosiaali- ja terveydenhuollon suojamateriaalien kotimaisen tuotannon mahdollisuutta.

2020 II lisätalousarvio	600 000 000
2020 I lisätalousarvio	60 000 000
2020 talousarvio	460 000
2019 tilinpäätös	550 000
2018 tilinpäätös	550 000

90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu järjestöille avattavasta erillisestä avustushausta koronaviruksen aiheuttamaan kriisiin vastaamiseksi.

2020 II lisätalousarvio	5 000 000
2020 talousarvio	380 000 000
2019 tilinpäätös	363 289 000
2018 tilinpäätös	357 975 000